

Paigaldamise ja käitlemise ajal tekkinud mis tahes pinnadefekti saab parandada värvimisega. Samuti on võimalik kogu pind katta uue värvikihiga.

• Korrashoid

Ehitiste katustel ja fassaadidel kasutatavatele värvkattega teraslehtedele avaldavad mõju mitmesugused õhus leiduvad saasted. Nendeks on happevihmasid põhjustavad väävli-, kloori- ja lämmastikuühendid, erinevad soolaühendid, mustus ja tahm. Vee ja päikese UV-kiirgusega koosmõjus kahjustavad need ühendid värvkatet. Mõju on negatiivseim niisugustes kohtades, kus vihmavesi ei pese saasteid korralikult maha. Mõned saasted võivad põhjustada värvkattes pingeid ning isegi pragunemist.

Värvkattega teraslehtede vastupidavuse seisukohalt on kõige probleemsemad kohad mõlgid ja kriimustused, kus saasted puutuvad kokku värvkatte all oleva tsingiga. Paljud saasted moodustavad koos tsingiga kiirelt lahustuvaid ühendeid, mis kulutavad tsingi kiiresti läbi. Lisaks sellele seovad paljud saasted ka vett, mis hoiab kahjustatud koha märja ja põhjustab rooste tekkimist. Õhusaaste mõju on kõige suurem tööstusettevõtete läheduses ning mererannal. Eriti probleemsed on väävli ja kloori sisaldavad saasted. Selline saaste tekib väävli sisaldavaid kütteaineid kasutavate jõujaamade läheduses. Saaste kahjustab värvkatet ja lühendab selle kasutusaega, seega on katuse- ja seinapindade regulaarne puhastamine värvkatte korrashoiu ja hoolduse tähtis osa.

Prahi eemaldamine

Tavaliselt hoiab vihmavesi värvkatte puhta. Puulehed ja muu praht jääb aga sademetest hoolimata katuse värvitud pinnale ja seetõttu tuleks need kord aastas või ka sagedamini katuse eemaldada. Ka katuseneelud ja vihmaveesüsteemid tuleb igal aastal puhtaks teha.

Pesu

Määratud kohad ja plekid pestakse puhtaks pehme harja ja veega. Puhastamiseks võib kasutada ka survepesu (< 50 baari). Raskemalt eemaldatava mustuse võib maha pesta värvkatte pesuks mõeldud pesuainega (vt pesuainetabel), mis loputatakse veega hoolikalt maha pärast seda, kui pesuainel on lastud mõne minuti jooksul mõjuda. Eriti raskete plekkide eemaldamiseks võib kasutada lakibensiiniga niisutatud lappi. Katus loputatakse puhtaks ülalt allapoole, et pesuaine täielikult eemaldada. Lõpuks loputatakse veega üle ka vihmaveesüsteemid.

Liiga tugevate või värvkattele sobimatute pesuainete kasutamine kahjustab värvitud pinda.

• Iga-aastane kontroll

Värvkattega ehituselementide puhul tuleb eelkõige just katusepindu regulaarselt kontrollida ja vajaduse korral puhastada. Kui värvkate on kahjustatud, tuleb kahju-

tused kõrvaldada, et tagada katuse pikk kasutusaeg. Iga-aastane kontroll tuleks teha vastavalt all olevale tabelile (Tabel 5).

• Värvimisvajaduse tuvastamine

Kui värvitud pinda soovitakse katta parandusvärviga või värvitooni tervikuna muuta, tuleb värvipinna seisundit kõigepealt visuaalselt hinnata. Kui katusele tehakse terviklik hooldusvärvimine, tuleb värvkatte nakkuvust alusmaterjaliks oleva tsingiga kontrollida eriti lõunapoolsetel katuseosadel. Mõnikord tekib värvpinna kriimustusi, mülke, hõõrdunud kohti, rebendeid erinevatel põhjustel. Nendeks on näiteks paigaldustööriistade vale kasutamine, liivased jalatsitallad, pakkimine ja transportimine, teraslehtede tõstmine katusele või nende löikamine. Kui pind saab kahjustatud, koguneb vigastatud kohta mustus ning niiskus püsib kahjustatud kohas pikka aega. Parandamata pinnakahjustused lühendavad toote kasutusaega ning nähtavad kahjustused rikuvad pinna välimust.

• Värviparandused

Värviparandus Tabel 1

- Puhasta kahjustatud kohad lakibensiiniga
 - Värv kahjustatud kohta 1–2 korda
 - PVDF Plaston või Repco
 - Pural Repco või Plaston
 - Pural matt Repco või Plaston 1)
 - Polüester Repco või Plaston
 - Polüester matt Repco või Plaston 1)
 - Plastisol Repco või Kirjo Aqua
- 1) Oluliselt läikivam kui Repco

Värvitud pinnale tekkinud kahjustused tasuks alati eemaldada võimalikult kiiresti. Värske kriimustuste parandusvärvimine on kiire ja lihtne, sest kahjustatud koht on üldjuhul väike. Aastate möödudes on kahjustatud koha parandamine märkimisväärselt keerulisem ja parandustulemus ei ole parim võimalikest, sest parandusvärv toon pole enam täpselt sama, mis aluspinnal. Värvimiseks tuleb kasutada värvitud pindade parandamiseks sobivaid värve. Enne parandusvärvi pealekandmist tuleb kriimustatud koht puhastada lakibensiiniga. Pärast kuivamist värvitakse kriimustused võimalikult ruttu üle, kasutades selleks väikest pintslit.

Kui kahjustus ulatub ainult kruntvärvini, piisab ühest värvimiskorrast. Kui kriimustus ulatub läbi kogu värvkatte kuni tsingini, tuleks pärast esimese värvikihi kuivamist värvida ka teist korda. Aerosoolvärve ei tohi kasutada.

• Räästaservade kaitsmine Tabel 2

- Eemalda vana lahtine värv
- Eemalda rooste
- Värv metallpinnad
- Rostex Super + Repco või
- Galvex + Kirjo Aqua

Eriti laugjate Plastisoliga kaetud katuseprofiilide räästastel ilmneb vahel nn räästakorrosiooni, mille puhul lõikeserv hakkab roostetama. Seda saab takistada, värvides räästa lõikeservad üle peale katuse paigaldamist. Eriti soovitakse seda teha siis, kui hoone paikneb mere lähedal.

Räästakahjustuste parandamist alustatakse lahtikoorunud värvi eemaldamisest ja rooste mahalihvimisest. Parandusvärvimiseks kasutatakse tabelis toodud värvikombinatsioone

• Uue pinnakatte värvivahetamine Tabel 3

- Pese pind Peltipesuga tai Panssaripesuga
- Loputa hoolikalt
- Värv 1-2 korda
- PVDF Plaston või Temakeep + Repco
- Pural 2) Repco või Plaston
- Pural matt 2) Repco või Plaston 1)
- Polüester 2) Repco või Plaston
- Polüester matt 2) Repco või Plaston 1)
- Plastisol Repco või Kirjo Aqua

1) Oluliselt läikivam kui Repco

2) Vajadusel kasutada kruntvärvi

• Ülevärvimine

Värvipind puhastatakse selleks sobiva pesuainega (vt pesuainete tabel). Pärast mõneminutist mõjumist loputatakse pesuaine hoolikalt ülevalt alla veega maha. Lõpuks tuleb üle loputada ka vihmaveetorud. Liiga tugevate või kattematerjalile mittesobivate pesuainete kasutamine kahjustab värvipinda. Pärast kuivamist võib pinna üle värvida.

Vajalike värvimiskordade arv sõltub sellest, kas esimenevärvikiht on piisava katvusega. Kui algne värvipind jääb uue värvi alt näha, on vaja värvida veel kord pärast esimese värvikihi kuivamist. Kui soovitakse värvitooni muuta, on tavaliselt vaja värvida kaks korda.

• Vana värvkatte ülevärvimine Tabel 4

- Kontrolli vana värvi nakkuvust
- Eemalda vana lahtikoorunud värv
- Eemalda rooste
- Pese pind Peltipesuga või Panssaripesuga
- Loputa korralikult
- Kruntvärvi puhastatud pinnad Rostex Superiga või Galvexiga
- Värv 1-2 korda
- PVDF Plaston või Temakeep + Repco
- Pural Repco 1) või Plaston
- Pural matt Repco 1) või Plaston 2)
- Polüester Repco 1) või Plaston
- Polüester matt Repco 1) või Plaston 2)
- Plastisol Repco või Kirjo Aqua

1) Temakeep kruntvärvi soovitatakse kasutada, kui värvitud pind on tugevalt pleekinud.

2) Oluliselt läikivam kui Repco

Enne kui otsustate kogu pinna uuesti üle värvida, tuleb kontrollida, et pinnamaterjal poleks suuremaid kahjustusi (sügavad kriimustused, mõlgid vms), kuhu on tekkinud roostet. Juhul kui defekte ei ole ja värv on aluspinnaga hästi nakkunud, võib teha hooldevärvimise. Värvkatte nakkumist aluspinnaga on lihtne kontrollida pussnoa või vaibalõikamisnoaga. Plastisoli nakkuvust aluspinnaga tuleb kontrollida väga hoolikalt ja see peab olema eriti hea, et katuse saaks üle värvida. Kui pinnakattes

on märkimisväärsed defekte või kui värvipind on ebaühtlaselt pleekinud, tuleks võtta ühendust spetsialistiga

(Tikkurila, Teknose või Ruukki klienditeenindusega), et hooldusvõimalused lõplikult läbi arutada.

Täpset hooldusvärvimise tähtaega on raske kindlaks määrata, sest värvipinna vastupidavust mõjutavad paljud tegurid. Nendeks on pinna asukoht, kalle, ehitusviis, paigaldusvõtted, värvipinna toon ja tüüp. Kõige suurem koormus tekib värvipinnale lõunapoolsel küljel, kui värvitoon on tume ja katusealune ventilatsioon ei tööta. Tumeda pinna temperatuur võib kuumal suvepäeval tõusta lõunapoolsel küljel isegi kuni + 80 °C ja heledatel toonidel kuni + 55 °C. Suurema kuumuskoormuse tõttu võib tumedate toonide kestvusaeg olla lühem kui hele-

datel toonidel. Lisaks sellele tuleb märkida, et heledad toonid muutuvad määrdudes tumedamaks. Ülevärvimise tavalisemad põhjused on värvipinna kahjustumine või värvi ja läike silmatorkav muutumine. Välimus muutub mingil määral aastatega ja aastakümnetega kas määrdumise, läike või tooni muutumise tõttu. Muudatusi põhjustavad kõige enam õhusaastad ning päikese UV- ja soojuskiirgus. Teatud värvipindadel on pleekimist märgata 10–15 aasta pärast, kuid teistel on 15 aasta möödumisel muutused väga väikesed. Plasticsoli soovitatakse tavaliselt üle värvida 12–20 aasta möödudes pärast katuse paigaldamist, polüester ja mattpolüester 15–20 aasta pärast, Pural 15–25 aasta möödudes ja PVDF (PVF2) 20–30 aasta pärast. Üldreegliks on see, et tumedad toonid tuleks üle värvida varem kui heledad. Õigeaegselt üle värvitud

värvipind on jälle peaaegu samasugune nagu uus ning selle võib taas üle värvida 10–25 aasta pärast. Nii on võimalik saavutada pikk kasutusaeg (isegi üle 50 aasta). Ilma kriimustusteta algupärase värvi kestvus ilma üle värvimata on keskmiselt 25–40 aastat sõltuvalt värvikatte tüübist, ehitusmeetodikast ja ilmastikuoludest. Kui värvikiht enam katust ei kaitse, kaitseb teraslehte veel tsingikiht. Enne ülevärvimist puhastatakse vana värvipind selleks sobiva pesuainega (vt pesuainetabel). Eemaldatakse lahtikoorunud vana värv ning lihvitakse maha rooste. Roostest puhastatud kohad, ning kohad, kust on eemaldatud vana värvikiht kaetakse korrosioonivastase kruntvärviga. Lõplikuks värvimiseks kasutatakse aluspinnale sobivat värvi või värvikombinatsiooni.

Teraskatte iga-aastane kontroll**Kontrolli**

Lahtised esemed uuel katusel

Lahtised kinnitusevahendid, plekitükid, puurimislaastud ja muud metallesemad tekitavad korrosiooniohtu ja need esemed võivad olla katuselt alla kukkudes ohtlikud.

Katuse puhtus

Prügi ja mustus hoiavad katusepinnal niiskust ja põhjustavad korrosiooni tekkimist. Must katus pole ka visuaalselt ilus.

Kinnituste seisukord

Defektsed või lahti tulnud kinnitused võivad põhjustada katuse läbijooksmist, puidu lagunemist ja korrosiooni.

Värvkatte seisund

Värvi koorumine, ebaühtlane pleekimine, kriidistumine ja pragunemine ning lokaalsed kriimustused on märk värvikihi parandamisvajadusest.

Servade korrosioon

Räästa- ja servakorrosiooni võib esineda hooldamata räästa- ja lõikeservades.

Vihmaveesüsteemid

Ummistunud, prahti täis ja määrdunud vihmaveesüsteemid põhjustavad jäätumis- ja niiskuskahjustusi ning korrosiooniprobleeme.

*Tabel 5***Tegevus**

Eemalda kõik lahtised, kõige väiksemadki esemed katusepinnalt ja vihmaveesüsteemidest.

Eemalda prügi ja pese katusepind vajaduse korral puhtaks.

Vaheta välja defektsed kinnitused ja pinguta liiga lödvad kinnitused. Kui kinnitus on kahjustatud, vaheta see suurema vastu välja ja/või paigalda uus roovilatt.

Järgi käesoleva juhendi värvimisjuhiseid värvkatte korrastamiseks.

Järgi käesoleva juhendi käsitusjuhiseid remonditava koha parandamisel.

Eemalda võimalikud ummistused ja prügi, loputa ja vajaduse korral pese üle kogu süsteem. Paranda võimalikud kahjustused.

• Pesuained ja hooldusvärvid		• Tabel 6
Pesuained PELTIPESU	Värvid PLASTON KIRJO AQUA GALVEX	Tootja Teknos www.teknios-group.com
PANSSARIPESU	REPCO TEMAKEEP ROSTEX SUPER	Tikkurila www.tikkurila.com

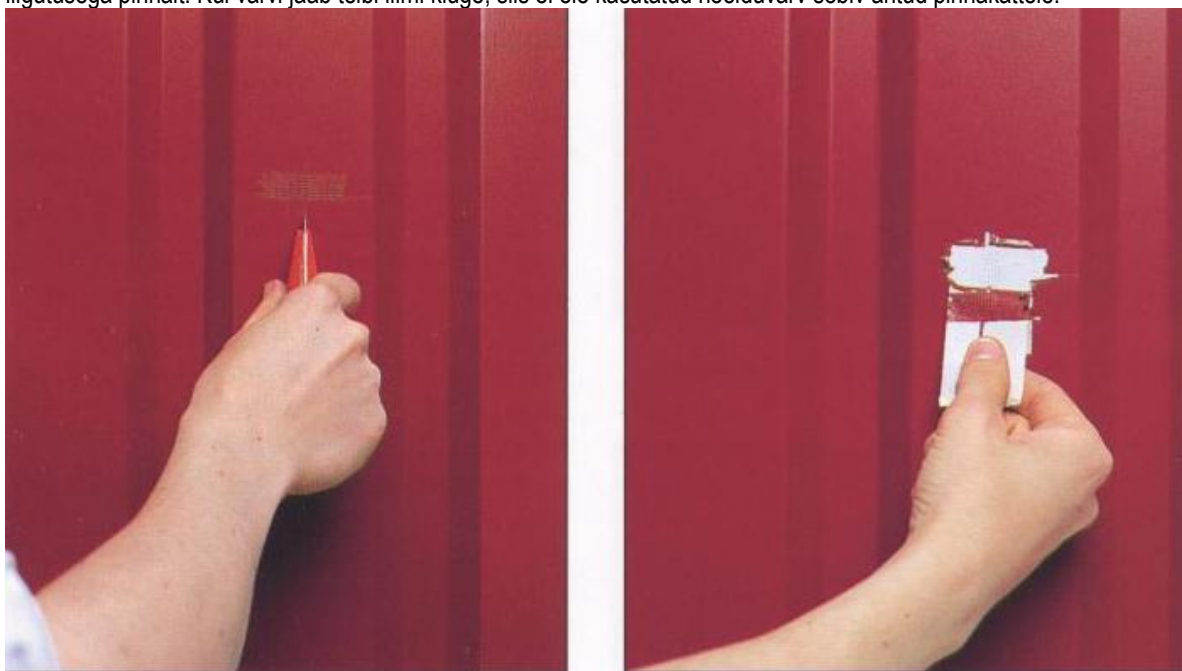
Plastisol pinnakatte irdumine pleki pinnalt. Plekk vajab puhastamist ja ülevärvimist.

Pinnakatte (Plastisol) seisukorra kontrollimine nn. X- löikekatsega

Teibikatse hooldusvärvi Repco'ga värvitud PVDF pinnakattega plekile. Katseks tehakse kuus vertikaalset ja kuus horisontaalset löiget värvikihti. Seejärel surutakse korralikult maalriteip selle pinna peale. Seejärel tõmmatakse teip kiire liigutusega pinnalt. Kui värv jääb teibi liimi kluge, siis ei ole kasutatud hoolduvärv sobiv antud pinnakattele.

Repco hooldusvärvi kinnituvus Plastisol pinnakattele on väga hea.

